

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edini je moč«.

»EDINOST« izhaja 3 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gid., za polu leta 3 gid., za četrt leta 1 gid. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročila, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zenta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova Tipografia; vsak mora bit frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 3 kr.

Tabor v Brezovici.

Jutri se zopet zbere slovansko ljudstvo v shod pod milim nebom, v takozvani tabor. Tabori so iznajdba Angležev, ki vse svoje občne želje na takih shodih razpravljajo in imajo takim javnim shodom, ki so mogočno uplivali na javno menenje, zahvaliti marsikatero svobodoščino, za katero so se potezali leta in leta. Slovenci so začeli v letu 1868 s takimi shodi, katerih glavna terjatev je bila zedinjena »Slovenija«, denes se to zahtevanje vedno živo vzdržuje v našem narodu, akoprem ga več ne poudarjamo pri vsakej priliki, kajti gotovo je, da pride naš narod iz vsake nevarnosti le potem, ako ni več razdružen v toliko kronovinah, ampak živi skupaj pod eno in isto deželno upravo. Tudi Istra je imela uže pred tem taborom 3 tabore, in sicer prvega v Kubežu v letu 1869, v Kastvi v letu 1871, v Dolini leta 1878, jutri bodo tudi v Brezovici, in reči moramo, da smo s temi tabori Istro od vseh strani, razen od morske obkollili.

V turških vojnah so imeli tudi Slovani svoje tabore, v katerih so branili sebe in svoje proti trinostu Turkov, v srednjem veku šlo je sploh vse z materijalno silo. A v novejšem času so nastali mej narodi boji tudi na duševnem polju. Kakor v srednjem veku Turki, prav tako so v novejši dobi znani velikomeci in lahoni vsiljevali nam Slovanom v Avstriji s postavo in državno avtoriteto tujo kulturo ter nam hoteli vzeti to, kar nam je najdražje: narodnost in pravico, da se razvijamo po svoje. — Kakor Turki v srednjem veku z fizično silo, prav tako so nas pritiskali omenjeni naši sovražniki v novejšem času z moralno silo. Kakor pa smo se Turkom ustavljali se zidanimi tabori, prav tako se ustavljamo svojim novejšim sovragom tudi s tabori, a ti tabori so ograjeni z duševnim obzidjem, in kakor so v srednjem veku storili svojo dolžnost zidani tabori, prav tako se je nadejati, da ti naši novošegni tabori v še večji meri koristijo ubogemu zatiranemu Slovanstvu, ter se iz njih odbije tuje nasilstvo.

Tak pomen ima tudi jutrajšnji tabor v Brezovici, četrti v vrsti istrskih taborov; tudi ta tabor ima namen odbijati krivice, katere nam delajo morda druge narodnosti in politične stranke.

Posebno potrebno pa je, da se dobro zataboré istrski rodoljubi in ker so se uže zataborili povsod ob skrajnih mejah, želeli bi bilo, da bi oprti na to trdno podlago polagoma pomikali se v sredino ter tam zgradili pravo ognjišče, po katerem bi se ogrevala zanemarjena narodnost.

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

(Dalje.)

X.

Volincev je vstal okolo devete ure in doznávi, da sedi Ležnjev na njegovem balkonu, močno se začudi in ga da k sebi pozvati.

»Kaj se je zgodilo?« vpraša on Ležnjeva; »ti si hotel domov iti.«

»Da, hotel sem, no srečal sem Rudina ... Čisto sam je stopal po polji, a na lici se mu je bral notranji vihar. Vidim — in se vrnem.«

»Zato si se vrnil, ker si Rudina videl?«

»To je, da prav povem, jaz ni sam ne vem, zakaj sem se prav za prav vrnil; — gotovo zato, ker si mi ti na um prišel; hotelo se mi je še nekaj časa v tvoji družbi biti, a domov pridem še vedno prav.«

Volincev se žalostno nasmeje.

»Da, da, ti zdaj ne moreš na Rudina misliti, da bi se mene ne spomnil ... Jevrem!« vsklikne Volincev močno, »prinesi čaj!«

Prijateljka stá začela čaj piti. Ležnjev navede razgovor o gospodarstvu, o novem pokrivanji žitne s papirjem ...

Kar naglo skočil Volincev s stola in udari tako močno na mizo, da so čaše odskočile in zazvonile.

»Ne!« vsklikne ježno; »ne, tega mi ni dalje prenašati mogoče! Tega pametnjaka moram dobiti pred-se in, ali on mene, ali pa jaz njega ustrelim.«

»Kaj ti pa je, kaj?« vpraša Ležnjev; »čemu to vpitje! Čibuk ti je na tla pal ... Kaj ti pa je?«

»To, da ne morem slišati niti imena njegovega, da bi mi ne šinila kri v glavo.«

»Ali brate, ali brate! Kako da te ni sram!« reče

Po vseh dosedanjih taborih je oživel vsaj nekoliko narodno gibanje in napredovanje v dotičnih krajih; gledé Istre se more to najbolj trditi v Kastavščini; a želeli bi bilo, da bi bil uspeh Brezoviškega tabora večji, nogo vseh dosedanjih, ker prav zdaj so nastopili jako važni časi za Slovane v Avstriji in še posebno važni za Slovence in Hrvate v Istri; posebno pa je želeli, da bi na tem taboru bila še bolj potrjena v Istri uže dobro obstoječa zveza mej Hrvati in Slovenci, ker baš tega tabora se vdeležé Slovenci in Hrvati in se na njem ne bode delala nobena razlika mej enim ali drugim jezikom, kakor to skoraj v obče ne delajo istrski rodoljubi ter je tam uže nekako utrjena in samo ob sebi razumevna neka ideja, za katero so nekateri bolj severni rodoljubi posebno uneti ob prilikah kakih velikih narodnih slovesnostij v Zagrebu; v ostalem pa so jako oskosrčni. Gospoda, če je kde, v Istri je prelepo dokazano, da so Slovenci in Hrvatje pravi bratje, sinovi ene in iste majke, in da je zastoj jih tam ločevali etnografično.

Vsem skupaj pa je skrbeli za svobodo in napredek istrskega Slovana. ki še posebno v sredini Istre živi kakor pravi rob drugega naroda.

Zataborimo se torej zdaj dobro v Brezovici in od tam delajmo v sredino Istre, da tudi tam napravimo svoj tabor in začnemo potem delati z dobrim uspehom po vsej tej zemlji. Na Brezoviškem taboru velja klic: »Živela srečna, napredujoča Istra,« ta klic naj ostane potem gaslo vseh delalnih rodoljubov na Primorskem, posebno pa društva »Edinost«, katero naj ne upuha, ampak naj se širi vedno dalje po vsej Istri, katere slovenski prebivalci pa tudi ne smejo pozabiti tega društva, ampak postajati mu morajo zvesti udje in požrtvovalni podporniki, ker le tako bode moglo to društvo tudi izvršiti teško postavljeno si nalogo! V tem zmislu torej navdušeno pozdravljamo jutrajšnji tabor v Brezovici: »Živeli tabariti, živela srečna, napredujoča Istra!«

Lazar, Lazaret in Lazaroni.

Članek o slovenskih ljudskih šolah v Trstu časnika »Triester Tagblatt«, o katerim članku smo zadnjič nekoliko omenili in zagotovili priobčiti ga, glasi se tako le:

Zgodovina ljubi katehitično metodo; k vsacemu vprašanju, katero stavi, pristavi takoj odgovor. Tudi zgodovina, katere obzor je politični mikrokozem Trsta, spolnuje se prav enako. Da je le deželni odbor sklenol,

Ležnjev in vzdigne lulo, ki je bila Volincevu pala iz ust. Njega — —

»On me je razžalil, močno razžalil,« reče Volincev, hodeč po sobi ... »da, on me je razžalil. Ti sam moraš to priznati. Sprva nisem vedel, kaj hoče. On je potajno koval železo; kdo bi bil tudi kaj takega o njem misliti! Toda z menoj se ne bode šalil! Tega prokletega filozofa ustrelim, kakor kako pišče!«

»Bi listem kaj pridobili, ha! O tvoji sestri nečem ni govoriti. Misliš, da bi si pri Nataliji kaj opomogel, če tega filozofa ustreliš?«

Volincev sede.

»Potem pa mi je iti, kamor me oči vede! Tu bi mi žalost srce zamorila, nikder mi ni najti miru.«

»Ti pojdeš — to je nekaj drugega! Proti temu ti ne bodem govoril. Veš kaj? Pojdiva vkupe — v Kavkaz, ali v malo Rusijo golobe jest. To je lepa misel, jeli?«

»Da; a sestra? Komu naj jo v varstvo prepustim?«

»Zakaj ne bi šla ona z nama? To bi gotovo lepo bilo! Služiti jej, bodi moje delo; odkóde ne bode nikdar trpela; ako jo je volja, priredim jej vsak večer serenado in rož jej nasipjem pred nogo, če le hoče. Midva pa, prijatelj, prerodiva se popolnoma ter prineseva takšne trubehe nazaj, da nas nobena ljubezen več ne bode nadlegovala.«

»Tebi je vedno šala v mislih!«

»Tu niti sledi ni o šali. To je gotovo lepa misel.«

»Ne!« vsklikne zopet Volincev; »tolčí se želim z njim in se moram!«

»Spet! Kaka sitnost se te je denes poprijela?«

V tem hipu pride sluga s pismom v roci.

»Od koga?« vpraša ga Ležnjev.

»Od Dimitrija Nikolajiča Rudina. Prinesel ga je sluga.«

»Od Rudina?« ponavlja Volincev; »za koga?«

»Za vas!«

»Za-me? Daj sem!«

Volincev zgrabi pismo, odpečati ga hitro in začne

prošnjo za italijansko vseučilišče uže zopet prepisati, uže je podalo 1429 slovenskih tržaških obitelj prošnjo za osnovanje dveh ljudskih šol z slovenskim učnim jezikom. Načelo, v katerega imenu je mestno svetovalstvo kakor deželni zbor zahtevalo vseučilišče, na isto načelo se opira prošnja, ki od mestnega sveta zahteva osnovo dveh ljudskih šol. Vsa načela pravice bi se morala tajiti, ako bi oni, ki se sklicujejo na to načelo v lastni svoj prid, zatajili to načelo, ker se drugi zase nanje naslanjajo.

Za 4000 za šolo sposobnih otrok, ki so dolžni šolo obiskovati, imajo prosilci brez dvombe popolno pravico zahtevati, da se elementarni poduk omogoči. Vsled naših državnih temeljnih zakonov imajo pravico zahtevati, da se ta elementarni poduk deli v materinem jeziku otrok. To zahtevanje štirinajststo slovenskih tržaških rodbin pa ni le pravično in opravičeno, ono je tudi upor zoper krivico, ki se je leta in desetletja godila, upor zoper nespolnjevanje zakonov, pod varstvom katerih tudi teh štirinajststo rodbin, hvala Bogu, še živi, ono je bolesteri klic naroda, ki se v imenu narodnostnega načela z nogami tepta, in še več je to zahtevanje: ta prošnja naglašá oživljajno in krepčevalno avstrijsko mišljenje v sredi prebivalstva, kateremu je to mišljenje ali popolnoma tuje, ali ga pa skriva v kakem s pajčevino zapredek-nim predalom malodušne spravljivosti, da ga nikoli o pravem času ne more najti.

Nemci v Trstu v enako prošnjo še nikoli niso razjezili italijanšimov. Ne malo izmej njih protrese zaradi te »slovenske prodrznosti« enaka groza, kakor njihove italijanske mestne tovariše, in gotovo bi vohali v tej peticiji panslavistične spletke, ako ne bi za višje razrede teh ljudskih šol zahtevala poduka v nemškem jeziku. To zahtevanje v prošnji pa je resnično patrijotično, prav avstrijsko dejanje. Ono je jasen izrek mišljenja, ki zahteva varstvo lastne narodnosti v družbi državnih narodov in zvezi mej njimi.

Dokler so vladali nemški liberalci, bilo je pospeševanje italijanske narodnosti postulat avstrijske državne modrosti. Še le pred dvema letoma se je tržaški pristaš te stranke, gospod Teuschl, v državnem zboru potegol za ta postulat. Ali doslej mu njegovi varovanci niso napravili veselja, da bi razodeli bili le najmanjše sočutje za nemški državni jezik, za kateri je v svojem italijanski govorjenem računskem poročilu tako gorko govoril. Da ni takrat izvrševalna oblast državnih interesov varovala, ker je zavarovala državnemu jeziku svojo veljavo in pravico v nekaterih učiliščih, dopustila bi bila vladajoča stranka, da se raztrga najnaravnejša i najpotrebnejša vez mej

čitati. Ležnjev ga gleda pozorno: čudno, skoraj veseli izraz strmenja se mu je čital z obraza.

»Kaj je!« vpraša Ležnjev.

»Čitaj,« reče Volincev in mu ponudi pismo.

Ležnjev čita pismo, ki se tako le glasi:

»Milostivi gospod Sergej Pavlič!

Danes odhajam jaz iz doma Darje Mihajlovne in odhajam za zmerom. Gotovo se bode te mu čudili, posebno po tem, kar se je včeraj mej nama dogodilo. Zakaj mi je tako delati, Vam ne morem razjasniti; ali zdi se mi, da sem Vam dolžan javiti svoj odhod. Vi me ne ljubite ter me celo smatrate za hudobnega človeka. Ni mi tu v mislih, zagovarjati in oprati se: opere me čas. Po mojih mislih, možu ni pristojno in je tudi brez koristi, pristranskemu človeku dokazovati nepravilnost njegovih predsodkov. Kdor me umeje, bode me tudi zagovarjal; kdor me umeti ali neče ali ne more — mi ne more nič. O vas sem se prevaril. V mojih očeh ostanete Vi, kakor ste bili poprej, pošten in plemenit človek; mislil sem, da se vi morete povzdignoti nad okolišče, v katerem ste odgojeni — prevaril sem se! E, kaj zato; ni se mi to zgodilo ni prvokrat niti zadnjikrat. Še enkrat: jaz odhajam. Želim Vam vso srečo. Priznajte mi, da je ta želja povsem odkritosrčna in jaz se nadejam, da bode te odslej tudi res srečni. Morebiti, da s časom izpremenite svojo sodbo o meni.

Da-li se še kdaj vidiva, ne vem, no vsakako vsprejmite zagotovilo mojega spoštovanja.

D. R.

»P. S. Onih dve sto rubljev, ki sem Vam jih dolžan. Vam koj pošljem, čim pridem na svoje posestvo v T... ej guberniji. Prosim Vas, ne recite nič o tem pismu Darji Mihajlovnej.«

»P. S. S. Zadnja prošnja: Ker zdaj odhajam, upam, da o mojem obisku pri vas ne bode te nikdar govorili Nataliji Aleksejevnej« — —

»No, kaj praviš k temu?« vpraša Volincev.

avstrijskim Primorjem in avstrijskimi notranjimi deželami. Ona stranka, ki je hotela okrepiti svojo moč zoper severne Slovence s tem, da je Italijanom zoper Slovence nož v roke potisnola, ni pomislila, da je s tem avstrijsko državno mišljenje na morskimi bregovih uničenju posvetila.

Lansko leto in letos, ko je iredentovska luža valila visoke valove, brali smo v »Moniterju gospoda dr. Russa, da Italija zaderje v Trstu na konice mečev nemške državne vojske, da se odbije vsak napad na bregove nemškega sredozemskega morja. Avstrijskega duha, avstrijske državne zavesti, avstrijskega patriotizma pa ne bi branila bila, ako bi se bile v avstrijskem Primorju popolnoma vresničile namere one stranke, katere organ se je prodrznil tiskati one nezasišane besede.

Nedavno smo v tem časniku brali, da Italijani iz tega, ker se je dalmatinskimi in istrskimi Slovanom dala jezikovna enakopravnost, morajo spoznati, da so bili nemški liberalci največji njihovi prijatelji. O tem ne dvomimo. Ali vsi pravi Avstrijci morajo pripoznavati, da more avstrijsko državno mišljenje na teh bregovih še le pod sedanjo vlado do popolne veljave priti, in da nemški državni jezik tukaj nabaja krepko brambo in resnično sočutje pri onih, katerim stran-karstvo očita, da bočejo Avstrijo poslovaniti.

Če je kaj moglo obsojati levica politiko, bila je gotovo to njena »italijanska« stran. Najprej so si hoteli nekoliko »Si« prilaskati, potem so potrebovali nekoliko sabljarjev zoper Slovence, i nazadnje se je iz tega izemila Avstrija sovražna propaganda, katere — morebiti ponevedoma — sokrivniki so bili. Take reči se zavajajo prav tako, kakor beseda sv. Lukeža: »Ubog kakor Lazar.« Najprej so izvedli iz tega imé za ubožnice in so jih imenovali Lazarat, potem so dobili iz tega imé za lenuhe ter jih imenovali Lazaroni.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V dunajskem deželnem zboru je poslanec Schönerer ostro tožil zoper to, da se je preiskava zoper njega še potem nadaljevala, ko je bil deželni zbor uže odprt, če prav sodišče ni prosilo, naj deželni zbor preiskavo dovoli.

Pri volitvah v mestih v galicijski deželni zbor so bili izvoljeni večidel poprejšnji poslanci. V Brodiju je padel poprejšnji poslanec Zucker i na njegovo mesto bil izvoljen Simon, v Drohobiču minister Ziemialkowski, v Stanislavu Kaminski, v Novisaku minister Dunajevski z vsemi glasovi.

V Galiciji so pri volitvah v deželni zbor z malo izjemo zmagali kandidati središčnega volilnega odbora. Rusinskih kandidatov je bilo le enajst izvoljenih, in večina teh ima zmerne politične nazore. V primeri s poprejšnjimi volitvami so Rusini pridobili 4 sedeže, temu nasproti pa 8 prejšnjih zgubili.

V Levovu se zdaj mudi nekdanji varšavski vrhovni škof Felinski, ki je prišel vsled pomiloščenja iz dolgotrajnega prognanstva v Sibiriji, in je na poti v Rim. V Levovu ga narodna stranka tako rekoč na rokah nosi. 31. maja je bil na obedu pri katoliškem vrhovnem škofu, včeraj pri knjezinji Sapieha in za danes je povabljen k deželnemu maršalu Zyblikieviču. Na večer pa odpotuje.

Za Hrvaško z Granico vred izdelani in cesarju v potrjenje predloženi zakonski načrt deli vso deželo v osem velikih županij in 53 okrajnih uredov.

Vnanje dežele.

Ruski car je zadnjega maja sprejel deputacijo vshodnje-rumeljskega deželnega zbora v posebnej avdienci. Zvečer se je vdeležil s carico vred bala, kateri je prireredilo moskovsko plemstvo. Danes je v

»Kaj bi tu rekel?« odgovori Ležnjevi; »vsklikni z Azijatom »Allah! Allah!« in deni v zobe prst začudenja — to ti je svobodno storiti. On odhaja... Srečen pot! Ali to je zanimivo, da je tudi to pismo pisal iz dolžnosti, kakor je bil tudi k tebi prišel iz dolžnosti... Pri teh gospodih je vsak korak dolžnost in zopet dolžnost in sama dolžnost.« — doda Ležnjevi z lehkim smehom in pokaže na post scriptum.

»In kake fraze trosi!«, norčuje se Volincev. »On se je o meni prevaril; on se je nadejal, da se jaz povzdignem nad okoliše... moj Bog, to je neumno kakor kaka pesen, ali pa še bolj.«

Ležnjevi ne odgovori nič in se le smehlja.

Volincev vstane.

»Zdaj grem k Darji Mihajlovnej, da vidim, kaj in kako je...«

»Pusti ga brate, naj se odpravi. Kaj bi ga zdaj napadali. Zdaj ti ne bode več na potu — kaj hočeš več? Raji lezi spat; vso noč si se po postelji obračal... tvoje stvari gredo na bolje...«

»Po čem to slutiš.«

»Zdi se mi tako! Daj, zaspi malo, a jaz se grem k tvoji sestri zabavat.«

»Idi z Bogom, meni se ne ljubi spati; raji pojdem na polje.«

»Tudi prav; idi na polje. — — Ležnjevi gre k Aleksandri Pavlovnej.«

On jo najde v salonu; ona ga ljubeznivo pozdravi. Vedno se je njegovih pohodov veselila, ali denes jej je bilo lice žalostno. Vznemirjal jo je včerajšnji prihod Rudinov.

»Vi ste prišli od brata?« ogovori Ležnjeva. »Kakšen je denes?«

»Dober; odšel je malo na polje.«

Aleksandra Pavlovna umolkne.

(Dalje prihodnjic.)

Moskvi velikanska ljudska veselica, za katero so dalj časa delali velike priprave.

Car je podelil mnogo odlikovanj. Nemški vojaški poslanec general Werther je dobil Aleksandrov Neovski red. Lignitz brilante k rdu sv. Ane; policijski minister Koslov najvišje priznanje; luteranski cerkveni načelnik Richter red belega orla, katoliški metropolit, vrhovni škof mohilevski Gintovt in varšavski vrhovni škof Popiel red sv. Ane prve vrste, moskovski luteranski višji pastor Diokkof red sv. Stanislava prve vrste, načelnik varšavskega konsistorija avgsburškega verospoznanja Ervert škofovski naslov. Pctem je dobilo rede mnogo velikih obrtnikov vsled zaslug za trgovino in obrtnijo, mej temi je tudi več nemških, avstrijskih, angleških in francoskih podanikov. — Po ukazu vojnega ministra so se zljajšale kazni vsem vojaškim hudeledcem, vsi namestniki častnikov so postali častniki, zalog za sirote v vojni padlih vojakov se je pomnožil za dvajset tisoč rubljev.

Iz Moskve je še vedno mnogo poročil. Na bal 28. maja v Granovitajej palači prišla sta tudi car in carica. Pri polonezi je car plesal s carico, potem z grško kraljico in sprogama Waddington in Jaure, carica pa z Schweinitzem, Waddingtonom in Jau-rejem. V dvorani so bila razstavljena darila, katere so se poklonila carskemu paru. — 29. pa je bil bal pri moskovskem generalnem governerji, katerega sta se zopet vdeležila car in carica, katerima je ljudstvo, ko sta se tja peljala, navdušeno »Ura« klicalo. Car je plesal kadrižo z nadvojvodinjo Marijo Terzicijo in hčerjo generalnega governerja, carico pa je sukal nadvojvoda Karol Ljudevit in generalni governer.

Poročila iz vse Rusije došla pravijo, da se je kronanje povsod z veliko navdušenostjo praznovalo. Varšavski generalni governer graf Albedinski je zadnji dan meseca maja umrl.

V italijanskem državnem zboru je ministerski načelnik naznanil dopolnitev ministerstva ter naglašal, da se bo vlada ostro držala političkih načel, katere je objavila deželi pred splošnimi volitvami ter jih branila v državnem zboru. — Mancini je predložil trgovinsko pogodbo z Nemčijo ter nujnost zanjo zahteva. — Ona, ki so v Rimu na trgu Sciarra nemir delali, oprostili je porotno sodišče; obsojeni so bili le Ferrati, Tordi in Passera, prvi zaradi sčuvanja k upor, druga dva zaradi tiskovnih pregreškov, v enoletno ječo in globo 500 lir.

Bismark se je sedem let pogajal z Rimom v katoliških cerkvenih zadevah, a menda mu za spravo ni bilo mnogo, hotel je s tem menda slepiti le katoliške državne poslance, da bi v njegov rog trobili. Toliko je gotovo, da se je nemški izvenredni poslanec Schlöser iz Rima vrnil ter se je pogajanje ustavilo.

V francoskem senatu se je 29. t. m. uprl Beranger v imenu svobode vesti zoper odpravo duhovnikov v bolnišnicah ter zahteval od ministra notranjih opravil, naj se upre fanatizmu uprave javnih dobrodelnih zavodov in pariškega mestnega sveta, ker ta fanatizem žali verske čute bolnikov. Minister je odgovoril, da je storil vse, kar je bilo v njegovej moči, da versko svobodo v bolnišnicah zagotovi ter se je o tem dogovarjal z vrhovnim škofom, a brez vspeha. Minister je pripoznal, da so v bolnišnicah duhovniki potrebni.

V Kajsi so našli okrožnico brez podpisa, katere govori o patriotičnem društvu, katerega namen je izgnanje tuje okupacije. Vlada tam veliko razburjenje.

Dopisi.

Lonjer v tržaške okolice 30. maja.

Poročevalec o procesiji Sv. Rešnjega telesa v Trstu ni povsem resnice poročal. On trdi, da niti od jedne fare iz okolice niso bile deklice, katere so

O tržaške zgodovini.

Dalla Croce Fra Ireneo iz reda bosih karmelitarjev. Tržačan, dal je v l. 1698 v Benetkah pri Girolamo Albriziju na svitlo svoje delo v fol. tem le naslovom: Historia antica e moderna, sacra e profana della città di Trieste. To delo »Zgodovina tržaškega mesta« je bila posvečena, kakor sam pravi, »a S. M. Giuseppe re di Romani et Ungaria, arciduca d' Austria« in ima v tekstu dokaj ksilografovanih ilustracij predstavljajočih spomenike iz starega veka. Ta pater je prvi, ki je naša krajna imena skončujoča se na — a + s polatinil, s tem, da je slov. izrazu dodal latin. konč. sred. spola um. Na pr. slov. Rojan v Romanum; Grljan v Grignan-um itd. Kesnejji zgodovinci tržaške pasmi so kaj hlastno segnoli po teh izrazih, rekoč: Vidite, naš Ireneo je posnel svojo zgodovino po latinskih listinah, ki sedaj jih ni več, on nam je še ohranil latinskih izrazov naše okolice, katere so »i Slavi, Serbi e Croati« po svoje prav grdo popačili.

Naši italijančiči verujejo, da je mož golo resnico pisal — ali temu ni tako; poglejmo kaj pravijo njega sodobniki in drugi. Opat Fontanini sloveč kritikar je prvi to zgodovino prerešetal, in Apostolo Zeno sloveč italijanski pisatelj v pismu iz Benetek l. 1699 N. 38 p. 65 t. VI. odgovarja njegovej kritiki: »Il giudizio che date sopra l' opera di Fra Ireneo è degno di voi. Voi non potete meglio criticarlo; ei peggio scrivere non poteva.«

Slavni Tiraboschi v Lett. Ital. T. VIII. P. II. pag. 373; pravi: »La storia di Trieste del p. Ireneo della Croce carmelitano scalzo, stampata in Venezia 1698, che per l' antichità in essa pubblicate fu onorata di molti encomj, e leggesi con frutto.« Tedaj, njega delo le zaradi ohranitve prastarih napisov, osobito rimske dobe ima nekoliko veljave Patru Ireneju pozni biograf Peter Stancovich v Vol. 2. pag. 278. Biografia degli distinti Istriani pravi: Quest opera, quantumque contenga molta fanghiglia, ha però il suo

vrvice cerkvenih zastav držale, v svojej lepej narodnej obleki oblečene, ampak da so bile vse po mestno našemljene. G. poročevalec — ako se na motim v osebni — bil je na tako zvišenem prostoru, s katerega bi bil mogel zapaziti 6 deklic pri cerkvenih zastavah Katinarske procesije v narodnej obleki. Labko je videl razen peče vrhu druge bele obleke modri trak, s katerim so bile prepasane in lepi ru-deči garofolček nekde vtaknen, kder ga je mogel vsak človek videti! G. poročevalec naj mi pa vendar ne šteje v greh, ako sem njegovo poročilo nekoliko — žalibog le nekoliko — popravil, v ostalem je povsem resnice poročal in njegovo očitavanje je bilo na pravem mestu.

Okoličanke, ne dajajte poročevalcu več priložnosti za takovo grajanje in uzroka k očitanju, da ste — našemljene. Vdeležite se procesije vse v svojej krasnej narodnej obleki in prepričane bodite, da poročevalec vas ne bode grajal, ampak čestil vas bo in hvalil. Ne pozabite zaradi katere napake ste bile grajane in opustite to napako.

V Bazovici, 28. maja.

Jutro je bilo jasno, raz lin so zvonovi vabili verna k molitvi: bila je nedelja. Mlado in staro je prihajalo v tropah, iz bližnje šole je prišla dolga vrsta dečkov in nežnih deklic v belih oblačilih, nekatere so nosile jerbaške s cvetjem, da bodo trosile pot pred gospodom; tudi šopkov in vencev ni manjkalo, saj danes bode slovesen obhod.

Orgle lepo zadržane, pevci zapoje, na oltarji bere župnik slovesno sv. mašo. Po končanej daritvi se prične procesija: prvi je križ, za njim moše, potem zastave, za njimi žene, spet križ, za njim šolska mladež, pevci in župnik z najsvetejšim. Dolga lepa procesija se je zavila okolo cerkve v velikem polukrogu. Marljivi cerkvenik je napravil na štirih prostorih lepe oltarje, enake šatorom, pokrite z zelenjem ter okrašene s podobami in trakovi raznih boj. Lepo je donelo ubrano petje vaških pevcev, katere je dobro uvežhal mladi organist A. Ražem cerkvenika sin. Čestitamo mlademu organistu za njegov napredek.

Skozi našo vas so uže zgodaj drdrale kočije tujev — meščanov, kakor tudi tridesetorica tržaških inženirjev se je napolila v sv. Kancijan pokušat vode.

Okolu poludneva so se zbirali oblaki, ter uže dovolj temni obečali nam dežja, ali še kapljice ga niso dali. Popoludne grem na sprehod mimo pokopališča, ker je bilo odprto, vstopim. Tužen kraj — dom miru. Kaj more res človek umreti, če hoče zadobiti — mir! Svetolovski dobro znani umetnik je izrezal iz belega kamena nov krasen nagrobni spomenik, katerega venci dičijo: žalujooče soproge, družine in nepozabljivih prijateljev. Kedo počiva pod to rahlo nakopano gomilo? Mlad 35 letni mož — oče blazega srca, velike duše, nepozabljivi naš zdravnik Fr. Perhavec.

Ko bi vedel, da po njegovej ločitvi nam slavni magistrat le za silo zdravnika pošilja — težko bi mu bilo, ker on je vedel, je li potreben zdravnik v našem okraju.

Iz Lokve, 18. maja.

Gotovo je koristno, da se na svetu napake na vse mogoče poštene načine odpravljajo in zmanjšujejo. Prav je tedaj, ako se po časniki ljudstvo na kako reč opozori, katero bi bilo treba prenarediti in popraviti. — Pričetkom t. leta se je tudi nekdo naše občine usmili, ter začel pometati po njej; — vendar pa, čeprav ima naočnike — ne vidi in ne loči smeti od koristnih reči, in tako hoče vse vkup izmesti. — Da se o neki zid zaletava, ki ga mora večkrat gledati, to naj uže bode; da je prijatelj šolske mladini, katere tovariš je uže nad 20 let, to se samo ob sebi umeje, tudi milosrčnost in usmilenje do ubogih mu dela čast. Nasprotno pa je nevhvaležno da po nepotrebnem v časniki grdi občino, v katero večinoma zaradi potrebe zahaja. V začetku se je spravljal na g. župana, kateri mu je premalo učen. Ven-

prezio, e vi si trovano non poche notizie per la patria interessanti, e scritta che fosse con migliore critica, e riformata, sarebbe commendevolissima, e tuttavia quale si trova è meritevole di somma lode. Tako pravijo o njej sloveči pisatelji. Tržaški zgodovinski listopiscanci, ki vedno njega najraje citirajo, osobito pa »L' Indipendente«, naj bi tem avtoritetam verjeli ter uže spoznali, da i Ireneo ni bil neizmolljivo, ko je to pisal; — ali, hočeš-li tvrdovratneža prepričati, zaman ti delo! ta se bo vedno le zadiral: v Trstu slovenski jezik nema pravice itd. Poglejmo, kaj pravi o Trstu i njega jeziki Jakop Filip Tomasini Novograjski (Cittanuova) v Istri škof v l. 1641. Ta je zapustil delo naslovom: *Komentari historično-zemljepinski Istre*. V teh se nahaja popis tržaškega mesta iz one dobe. Ta škof o Trstu pravi, da je bogato in lepo mesto, zahvaliti se ima čistemu in zdravemu zraku in bogatej trgovini in prebivalcem, da broji do 7000, ki se v velikej večini pečajo s trgovino. Hvali lepoto tržaškega ženstva in mestnega svetovalstva dobro gospodarstvo, ki je bilo tačas prav dobro podkovano z novci. O prebivalcih v mestu pravi, da govore neko popačeno frijulsko narečje, velika množica njih govori slovenski i nekateri govore i tudi nemški. Govori i tudi o tržaške okolici in pravi, da se v tej pridela dokaj izdornega vina, ki se pa skoraj vse v mestu popije. To je zgodovina, *Indipendente!* Ne tuli mi več v svet, da v mestu niso nikdar slov. jezika poznali. Le v roko vzemi knjigo svetlega pisca, pa se takoj prepričaj o istinitosti mojih besed! Tudi poduk v slovenskem jezici se je še v minolem stoletju pričel v Trstu in v njega najbližej okolici. Leta 1789 se je odprla šola v Ščedni; l. 1790 šola na Proseku in i to leto so se odprle šolske šole v mestu; vse to je znamenito, in dobro da se ve. Kakor se iz tega vidi, p. Ireneo ni nobena avtoriteta, kritika je ovrgla njega delo, ker v njem preveč mrgoli vsakojakih lažev — le nekoliko pozora je vreden zavoljo skupaj zbranih latinskih napisov.

A. B.

dar pa naš g. župan bolj razločno svoje ime podpisuje, nego marsikateri učeni g. uradnik ali doktor. On je skrben gospodar, kar je razvidno iz tega, da je poplatil v 6 letih uže nad 7000 gld. občinskega dolga, kateri se je pri poprejšnjih načelnikih naredil. Koliko je za popravilo občinskih potov, vodnjakov in drugih koristnih reči skrbel, tega ni treba naštevati, ker naši občani predobro vedo, in pri zadnjem volitvi so mu s tem, da so ga [soglasno županom izvolili, svoje zaupanje kot poštenjaku izrekli. Da g. dopisnik zaradi šole županu očita, to pa je uže hudobno — kajti vsakemu je znano, da imajo županstva na Goriškem z šolo le malo opravila, ker za šolska posloja skrbé le c. kr. okrajna šolska svetovalstva. G. Afrikanški v 41 št. Edinosti zopet napada in zasmejuje našo policijo ter njene organe opisuje, kako neusmiljeno z miloščine prosečimi ubožci ravna. — Žalibog, da vlada s postopaci premalo ostro postopa, in jim pušča iz dežele v dežele postopati in beračiti. — Taki berači domačim ubogim miloščino kradejo in navadno potem grdo zapijejo. — Prav isti postopač, za katerega se g. Afrikanški toliko poteza, uže mnogo let pogosto iz kranjske dežele v tukajšno občino zahaja, vsak krajcar, ki ga dobi, precej na žganji zapije, potem pa ljudi napada, ošteva, po vasi kriči, pohujšljivo se vede in take besede govori, da jih ne smemo zapisati. Navadno hodi v takih slučajih cela tropa otrok za njim, katerim je gotovo v pohujšanje. Uže pred tremi leti je bilo enkrat v Edinosti radi tega potepuha prašanje, zakaj policijane zabranj tacega pohujšanja itd. Omenjeni postopač je tudi na sv. birme dan pijan razgrajal in celo višje goste žalil. Ukazalo se je tedaj občinskemu podžupu (slugi) naj ga odpravi. Ker pa se je postopač v bran stavil in celoš palico pretel ter podžupu obleko trgaj, bil je poslednji prisiljen silo rabiti; — vendar pa ne tako, kakor g. Afrikanški zlovollno opisuje. To naj bo v pojasnjenje, da se ne bo o nas tako slabo mislilo. G. Afrikanškega pa prosimo, naj v prihodnje le take reči graja, katere so resnično graje vredne.

Lokavski.

Gradiška, 28. maja.

Na sv. Rešnj. telesa dan se je obhajala navadna slovesnostna procesija v Gradiški in se nje vdeležila vsa višja gospoda, društvo veteranov, nekaj vojakov, izvrstna gradiščanska banda, mnogo deklic v enakej obleki i mnogobrojno ljudstva. Mej procesijo so bili strelali vojaki in pokali topiči; a pri tem se je iz ne-previdnosti pripetila nesreča; 14. letni mladenič je topiče pomagal nabijati, ko je pričel nabijati enega, v katerem so morale biti še žive saje, užge se strelni prah, nabasalnik zadene mladeniča v desno roko i mu prebije tri prste, kojih enega so mu uže odrezali; v obraz ga je strašno osmodilo, da utegne še oslepéti. V nedeljo 27. t. m. pa je bila slovesna procesija svet. Rešnj. telesa v Zagradu v najlepšem redu, vodili so jo trije duhovniki, vdeležili se je izvrstni pevci, poljanska banda in oddelek veteranov, mnogo deklic v belej obleki — i mnogobrojno ljudstva.

12. dan t. m. je šel nad 40 letni Lupinc, oče mnogo otrok, iz Praprota nad Nabrežino v Gorico k zdravniku, ker je bil uže več let bolan, ali ko je v Gorico dospel, šel je v Sočo, kder se je kopal do 28. t. m. popoludne; pri Zravščini so ga danes popoludne iz vode izvlekli i na večer pokopali.

Boljunc, 27. maja.

Ni k malu okraja, da bi toliko vrjel na coprnice in bil tako poln vraž, kakor je Breg, kder raste izvrstna Brežanka. Ako pri nas zbolli kak človek, kaj mislite, da Vam gredo po zdravnika? Kaj še! K babam v Trst, ali kam drugam gredo z lasmi ali vodo bolnika in lečijo potem bolnike z različnimi uže znanimi sredstvi. — Ta okraj je sploh od nekdaž zaostal, ker je bil zapuščen; šole so se še le začele, gosposke se za nas ne brigajo drugače, nego kadar je treba plačevati davke, vsled česar mi eksekutorja najbolj poznamo. V Dolini je še kaj, ker tam imajo uže zna-nega g. kanonika in ljudoljuba Jana, pa več učiteljev, a povsod drugod smo popolnoma zanemarjeni. Potrebovali bi prav silno zdravnika, za katerega smo se uže potezali in se nam je dajala dobra nada, da ga dobimo, a ta naša je zopet splavala po vodi. Na-dejamo se pa, da naš vrhovni župan, g. Lampe zopet oživi to opravičeno nado in da bode delal na to, da dobimo zdravnika, ki bo morda tudi kaj pomagal v odpravo vraž. Neomika našega ljudstva je tudi kriva, da se včasih v teh krajih pojavijo surovosti. Tako na priliko so nekemu posestniku v Logu poleg Riemanj, kateri stanuje v Trstu in ni sovražnik našega ljudstva, uže večkrat iz čiste hudobije poruvali trte, drevje in sploh v svojej hudomušnosti škodo delali na posestvu. To je vendar vandalizem in stavi v slabo luč vse prebivalstvo. Take ljudi bi morali pametni možje zasledovati in jih izročiti pravici, kajti zarad takih surovežev in nevestnežev vendar ne sme priti v slabo ime vsa vas. Čestita duhovščina, učitelji, župani, skrbite vi, da se polagoma iz teh sicer prijaznih krajev odpravi vraža in surovost, snovajte bralna društva, podučujte ljudstvo, da bo napredovalo v narodnem, gmotnem in moralnem obziru.

Iz Vodice v Istri 26. maja.

Mila mi «Edinost!» Sprejmi v svoje ljubo mi naročje prvi dopis iz tega sela: Imeli smo tu pri nas blizo 30 let duhovnika, prečastitega gospoda Martina Poklukarja, kateri je vedno rad mladeniče in deklice čitanja, pisanja in računstva učil. On je bil predobra, milosrdna duša, ni se po nepotrebnem mešal v stvari, ki ga niso brigale. Verne ovčice so ga zelo spošto-vale. Pokosila pa ga je 24. maja nemila smrt, in 26. je bil pogreb. Pogreba se je vdeležil prečestiti gosp. farman Ivan Breclnik iz Krušice, in č. g. iz Golca in Lanišč Ivan Ivanič. Sv. mašo je opravil pred. g. farman iz Krušice. Kakor sem se prepričal, žalovali so v Vodica, Danah in Jelovicah na pogreba dan. Spremila je na pokopališče truplo pokojnega mnogo-brojna množica vrnih ovčic. Tako se počesti človek,

ki je pri ljudeh priljubljen. — Zemljica naj mu bode lahka! Osebito pa moram tu pohvaliti č. g. Martina Ribariča, c. k. poštarja iz Vodice in Matijo Sankoviča, župana iz Dan, ki sta vsvo pozornost na to obračala, da se je vse v redu vršilo. Kar se je pa precej po smrti pokojnega godilo, to pripuščam drugemu g. pisatelju. — Veliko skrb ima č. g. Martin Ribarič za svojo vas in želi, da bi vedno bolj in bolj napredovala. Pod njegovim vodstvom je potrošila vas Vodice v kratkem času: za nove zvonove 3800 gld. za popraviljanje cerkve in pokopališča 200 gld. za popraviljanje šole 800 gld. za dva vodnjaka in 2 kala 900 gld. Vsega skupaj je: 5700 gld. Namenjeni so tej vasi še drugi veliki troški za zidanje novega zvonika. Bog hotel, da bi se le hitro začel zidati, in da bi se srečno dovršil! Za to vas ste zdaj zelo potrebni dve osebi: duhoven in učitelj. Vodičani! potrudite se, da si doboste dobrega dušnega pastirja in marljivega narodnega učitelja. Na dobrih gospodih je veliko ležče. Prihodnjič kaj več.

Domače in razne vesti.

Tržaške novosti. Dva samomora bila sta v četrtek zjutraj. Mizarja Jakoba Melana, 25 letnega moža, našli so obešenega v četrtek zjutraj v lastni delalnici v via Solitario, št. 519. — Na enemu drevu prav poleg ceste, ki pelje iz bošketa k lovcu, pa so našli obešenega Albin Permerja, 43 letnega konjskega hlapca, rodoma tržačana. — Nek kovač 18 letni Peter Palaič iz Dalmacije je v zaporu 4 krat poskusil, da se obesi, a straža je pazila nanj in ga vsakokrat rešila; — zadnjo pot so ga komaj rešili ter so ga potem izročili v bolnico, kder ga bodo mogli paziti.

Tepaži. Včeraj popoludne so se na akvedotu 3 elegantni gosposde v pričo več sto ljudi prav po fakijsko pretepali, palice so švigale in kletvina je odmevala, klobuki so ležali na tleh; a ko se je bližala policija zginoli so vsi trije, vsak po svojem potu. — Ali v sredo zvečer so se elegantno oblečene gospe pa v javnem vrstu prav tako lasale, kakor si na deželi kakki neuki ljudje predstavljajo boj mej copernicami. — Morala je posredovati policija, a še tej je šlo prd težavno. — V Trstu ni iti na obleko; večina v Trstu je oblečena gosposko, a tudi velika večina teh gospodov s cilindrom in gospej s «kapelinom» na glavi prekosi v surovosti najrobatejšega gorenjskega Janeza.

Pijanec. Štefan Fior, fakin prišel je predvečernjnjem pijan domu, zdrsnol je po stopnicah in si glavo tako razbil, da težko ozdravi.

Nesreča. V Ljodovej ladjedelnici sta včeraj dva kotlarja delala skupaj na parniku «Avstrija», pri tej priliki je tovariš mesto po zeležu, udaril svojega tovarša Petroviča s kladivom po glavi tako močno, da je tekot obležal nezavesten in so ga morali v bolnico odnesti.

Zakonske predloge za Trst. Poročilo gledé tržaške svobodne luke in o predlogah, v katerih se je zedinila mešana komisija iz poslancev trgovinskega ministerstva in tržašketrgovinske zbornice, dovršeno je in se predložil trgovinskemu ministru. Minister-ski svet določi o tej zadevi, sklene potrebne zakonske preiloge ter jih predloži državnemu zboru v jesenskem zasedanju. V Trstu se sploh govori, da nova luka ne zadoščuje, da je prostora še veliko premalo i da je za nove stavbe potreba še — 15 milijonov gld.

Svetinje tržaške razstave so se začele razpošiljati 29. maja ter se k malu razpošiljajo vsem, katerim se bile priznane.

Lloydov največji parnik «Titania» spusté v morje vtorek 5. junija ob 9. uri. Ta parnik je največji, kar jih je to društvo dosedaj imelo. Kakor hitro pa Titanijo morje objame, položi se postelj trem še večjim parnikom, kateri se bodo imenovali: Elektra, Poseidon in Amfitrite. Avstrijski Lloyd ima zdaj 82 parnikov in jih bode še nekoliko potreboval za nova pota v Ameriko in Afriko. Da avstrijski Lloyd tako napreduje, zato gre vsa hvala izvrstnemu vodju vitezu Petke, rodom Čehu, kateri je glavni vodja ladjedelnice. Prej so se parniki večjičel na Angleškem tesali za dragi denar, od kar pa ima Petke vodstvo v rokah, delajo se doma v lastnej ladjedelnici kar daje obilo zaslužka domačim obrtnikom in de-lalcem.

Angleško sredozemsko vojno bro-dovje, ki se je v saboto zakotilo pred Kotorom; pride prihodnji mesec v tržaško luko in ostane tu dalj časa. Poveljnik mu je viceadmiral lord Hay ter ima zdaj pet oklopnic, ki se imenujejo: Superb, Temeraire, Alexandra, Helicon in Inflexible. Čuje se, da g. deželni namestnik baron Pretis priredi angleškim gostom banket v gradu Miramare v cesarjevem imenu. Avstrijski podadmiral Pauer napravi veliko veselico v vrtu Villa Nekar; angleški konsul pa priredi na čast svojim rojakm sijajno soarejo.

Policijsko. Nek mizar je v sredo v prepiru z svojim tovarišem hudo zamanol z nožem po njem, ta se je srečno ognol in odnesel zdravo kožo; hudobneža pa so takoj krepke roke policije v zavetje spravile. — Drug dolgoprstnež je hotel v nekej hiši, kamor se je splazil, obleko pokrasti, pa je bil zasačen pri svojem podjetju ter ubegol. — Drug fant je pa prav ta dan v nekej tabakarni kupil nekoliko tobaka, držal v roki pregnen bankovec, rekoč, da je desetak, pa ko mu tabakina da 9 gld. in 90 kr. nazaj, položi bankovec in smuk skož vrata, bil je pa le — petak. — Žepni tat je v javnem vrtu hotel potegniti žepno uro nekemu gospodu, pa ni se mu posrečilo, policija je bila tičku za petami, skriti se je hotel v krčmo, kder ga je našla in odpeljala v luknjo. — Nek fakin je hotel raniti svojega nasprotnika z dolgo šivanko za vrče, tudi ta je zapal pestem policaje in čaka kazni. — Čevljarški pomagač, ki je v cerkvi sv. Antona pri šmarnicah ukradl nekemu gospodu kapo, ujel se je takoj pred crkvenimi vrati v vrvice, katero mu je stražnik okolo roke dal, da je v ožjej zvezi lažje

korakal v tamnico. — Sinoči se je zbesedila neka dekla z svojim ljubim, ta jo je pa s ključem hudo ranil, policija ga je zaprla.

Iz pred porotnega sodišča. Marija Kofler, iz Beljaka na Koroškem, ukrala je svojeje gospodinji B. zlato zapestnico z diamanti, 2 bankovca po 50 gld. in več drugih stvari, kar je vse sama ob-stala; bila je obsojena na 14 mesecev teške ječe. — Nek fakin je šel s ponarejeno listnico na posodo po dve polimani plahti za vozove v zalogo Zucolin; ker jih pa ni vrnoj, naznanilo se je policiji, in res, dobila jih je na nekej ladiji, kamor jih je bil prodal; bil je kaznovan na 3 mesece ječe. —

Včeraj je sedel na zatoženej klopi nek V. Ben-venuti, laški podanik in kamnorezec Nabrežini, zato-žen posiljenja proti 13 letnej deklini Ani Cubes. Sodba vršila se je pri zaprtih vratih, porotniki so zanikali dano jim vprašanje, vsled česar je bil B. oproščen. Ko sta dekle in zatoženec iz sodnije šla, obljubil ji je, da jo hoče poročiti. —

Ivan Matelič, težak in A. Schott, agent pri trgovcu Savorgrani, prodala sta sporazumljena 44 vreč riža, 4 kvintale moke in še mnogo družin stvari v vred-nosti okolo 1000 gld.; obsojena sta bila Schott na 4 leta in Matelič na 5 let teške ječe.

Statistika meseca aprila. Rojenih je bilo 402, mej temi 178 moškega, 224 ženskega spola. Zakonov se je sklenolo 102; verskih 93 in 4 civilni. Umrlo je 332 oseb, 177 moških in 155 ženskih. — Vólov se je pobilo 1288, krav 391 in 3 biki, telet se je zaklalo 2297, jancev 19, jančkov 5629, prascev 10 in konj 12.

Volilni shod. Iz dopisa, kateri nam došel iz Krava (žalibog prepoznol), posnamemo, da bode 5. t. m. volilni shod županov in drugih veljavnih mož v Komun. 7. t. m. pa se bode konstituiral centralni volilni odbor v Gorici.

Konfiskacija. «Slov. Narod» je bil v sredo zvečer vsled telegrafičnega zaukaza na tržaškej pošti zaplenjen.

Izvejšče o tržačanskoj izložbi godine 1889 je 136 obsežna, jako elegantna knjiga v veli-keš osmrki, katera ima na prvi strani sliko hrvat-skega paviljona na tržaški razstavi. — Knjigo je spisal gosp. Milan Krešič, tajnik trg. zbornice v Zagrebu in tudi v tržaških narodnih krogih jako poznana in priljubljena osoba. Knjiga je jako razgledno razvr-ščena in se ozira posebno na te le oddelke razložbe: Pomorska izložba, Bosna in Hrcegovina na izložbi, Dal-matinska, Istra i Primorsko na izložbi, Trst na izložbi, ostale avstrijske dežele na izložbi, Reka na izložbi in konečno hrvatki paviljon. Mi moramo odkritosrečno čestitati gosp. Krešiču na tako temeljitom in lepem delu.

Povodenj na Ogerskem. Reka Temes je naglo tako narastla, da je 27. m. m. na več mestih prodrla nasipe in mnogo polja zalila.

Nesreče. Na reki Ticino v Italiji je 26. maja zvečer 22 oseb utonilo. Nek ribič je vzel v čolu 28 delalcev, da jih prepelje v Loreto; sredi reke se je čoln prekucnoj in rešilo se je le šest oseb. Vsled te nezgode je osirotelo 73 otrok, ki nemajo človeka, ki bi jim skrbel za živež. — 30. maja, ko je bila mno-žica ljudstva na mostu mej Broklinom in Novim Jorkom, zakričal je nekdo: «Most se podira!» Vsled tega je nastal grozen strah, vse je začelo begati; pri tem pa je bilo več ljudi do smrti pobojenih in zmečkanih.

POZIVI

Ko so se 30. t. m. vpljivni in veljavni možje Notranj-ske v Postojni posvetovali o kandidatih za deželni zbor, dogovarjali so se ob jednom o sprejemu Nj. veličanstva v Logatci. Stvar so prepuštill tamošnjima gospodoma župa-noma in slavnostnemu odboru, ki naj se v to svrho izvoli. — Ta se je osnoval 24. maja, ter imel prvo sejo 28. istega meseca, katere se je vdeležil i gospod c. k. okrajni glavar Mahkot. Ukrenol je odbor mej drugim, da povabi tem potem vsa županstva, društva, razna zastopništva, rodbine in po-samezne osebe v Notranjskej, da se poklonijo v imenu slednje Nj. veličanstvu o Njega prihodu v Logatec-Izdrijo, ter da se vdeležé velikanske ljudske slavnosti, katero pri-redi slavnostni odbor v imenu Notranjcev o priliki pohoda Nj. veličanstva v Notranjsko.

Sposed:

1. Štirinajstega julija razsvitljava in sprevod s plame-nicami iz Dol Logatca do c. k. okr. glavarstva v Gor. Lo-gatci. Stvar so spremlja vojaška godba.
 2. Petnajstega julija: Budnica.
 3. Slovesni poklon dostojanstvenikov, županov, društev itd. Nj. veličanstvu na kolodvoru Logaškem ob 7. uri zjutraj.
 4. Slovesna sv. maša pri sv. Nikolaji v Dol. Logatci z asistenco, — mešanl pevski zbor z orgljami in vojaškim orkestrom.
 5. Skupni obed, pri katerem svira vojaška godba.
 6. Poklon Nj. veličanstvu o Njega odhodu iz Logatca ob 3. uri popoludne.
- II. Ljudska veselica, — vrši se pod milim nebom.
1. Pozdrav.
 2. Slavnostni govor.
 3. Petje in godba.
 4. Ples in prosta zabava.
 5. Zvečer umetalni ognji, kresli itd.
- Posamezne točke petja, godbe in plesa se določijo pozneje.

V Logatci, 29. maja 1883.

Slavnostni odbor.

Prošnjo

za slovenske ljudske šole v Trstu (v mestu) so podpisali: (nadaljevanje)

And. Plesivac, Ant. Plesivac, Jak. Rapotec, And. Kre-ševič, Ant. Mezgec, Luk. Hrovatin, Fr. Urabic, Stef. Culin, J. M. Vesiak, Ant. Lulik, Fran. Samič, Iv. Novak, Jos. Dobrila, Stef. Lullik, Jak. Metlika, Fran. Suman, Jan. Ca-zofura, Jos. Kralj, Mat. Hrovatin, Luk. Krisman, Jak. Zi-darič, Ant. Hrovatin, Filip Juriševič, Tom. Juriševič, Fran. Svetina, Blaž. Drušina, Miha Turkovič, Mih. Kupteršin,

Ant. Bonaza, Ant. Burlovič, Mih. Juriševič, Mih. Hervatin, Blaž Kulot, Ant. Skrabec, Jernej Cehovin, Jan. Gerdovič, Fran Kondrat, Jan. Celher, Lovro Valentič, Ant. Zofret, Peter Dodič, Jan. Ziegler, Peter Zigler, Jan. Cebolin, Ant. Vrč, Ignac Baša, Ant. Vrč, Zora Cesar, Ant. Požar, Jak. Mikol, Jos. Polis, Matja Dekleva, Mat. Stolfa, Fran. Obran, Jos. Presel, Karl Ferfila, Juri Negode, Jos. Negode, Ant. Joras, Val. Snideršič, Ant. Scerl, Jak. Bisjak, Jak. Desco, Ant. Desco, Gasparo Kirm, Fran Kirm, A. Jakomini, I. Jais, Mar. Scherl, Jos. Kljun, Iv. Jaksitič, Mih. Sabec, Mat. Meršnik, And. Gulin, J. M. Vatrovac, J. M. Kljun, Jan. Papis, Jan. Sutej, Jak. Molič, Fr. Prelec, Mat. Kulman, Fr. Rolle, Jov. Tomažič, Luk. Ajdič, Jak. Pogan, Ant. Bonne, Jož. Jarz, And. Jerm, Ant. Krovs, Fil. Potočnik, Jos. Macovetr, Zelen. Miho, Iv. Dolinar, Mih. Mešč, Iv. Zergol, Ant. Zergol, Ant. Kljun, Ant. Skomina, Iv. Klun, Jos. Klun, Mor. Klun, Jos. Kralj, Ant. Lovrenčič, Mih. Martičič, Jos. Martičič, Ant. Marz, Iv. Marz, Jos. Marz, Jos. Marz, Just. Marz, Mih. Marz, Jos. Mozetič, Ant. Petersin, Ant. Peteros, Val. Peteros, Ant. Pregarc, Jos. Pregarc, Jak. Remetz, Ant. Radovic, Jak. Rodeschein, Jos. Spocapan, Jak. Spacapan, Mih. Spacapan, Jos. Valentič, Jos. Višnovic, Mat. Višnovic, Jak. Vremec, Jos. Krismančič, Ant. Krišmančič, Jak. Krišmančič, Miha Medvet, Fr. Mose, Jak. Slobič, Blaž. Marcusa, Ant. Peteros, J. M. Purič, And. Purič, Jak. Purič, Lov. Purič, Iv. Purič, Jos. Purič, Stef. Purič, Ant. Pečar, Matja Pečar, Iv. Pischiur, Jos. Dujc, Jernej Višnovic, Jos. Pregarc, Ant. Pregarc, Fr. Nadališek, Iv. Višnovc, Mat. Gregorič, And. Scherl, Fr. Ferluga, Iv. Mohorčič, Iv. Požar, Iv. Majcen, Jos. Funda, Jos. Slatenber, Alojz Pegam, And. Može, Iv. Zafan, Jos. Krapeš, Ant. Krapeš, Fr. Okoren, Iv. Krapeš, Ian. Presar, Alb. Liselombr, Jos. Krašen, Mat. Katalan, Jos. Sušelj, Ant. Pogorelec, Iv. Silic, And. Mahnič.

Tržno poročilo.

Kava — vedno prav mlahova, vsled česar so tudi cene nazadovale. — Prodalo se je 2000 vreč Rio po gl. 37 do gl. 52.—, kakih 300 vreč Santos gl. 42 do gl. 56.—, Java gl. 54 do gl. 66.
Sladkor — še precej živahen promet po trdnih cenah, katere vtegnejo še poskočiti. — Prodalo se je 6000 metr. stotov sladkorja v vrečah po gl. 29%, do gl. 32.
Sadje. — Pomeranče in limoni po viših cenah; — levantinsko sadje zanemarjeno. — Za suha čespe je prenehalo prasanje iz Amerike. Pomeranče in limoni gl. 4 do gl. 7 1/2, rožiči gl. 8.—, mandlji gl. 95 do gl. 100.—, fige v vencih gl. 23.—, opaša gl. 23.—, cvebe Cismé gl. 19 do gl. 22.—, Elemé gl. 22 do gl. 30.—, Sultanina gl. 27 do gl. 40.
Olje — v dobrem obratu, cene jako trdne in višje. — Jedilno velja gl. 38 do gl. 41.—, namizno pa gl. 60 do gl. 73.
Riž — jako obratjen, cene trdne; italijanski velja od gl. 16 1/2 do gl. 23 1/2, Rangoon gl. 12 1/2, do gl. 14.
Petrolje — tukaj brez vsake spremembe še vedno na gl. 9 1/2, v Ameriki pa je cena poskočila.
Domači pridelki. — Fižola gre silno malo; cena od gl. 8 do gl. 13.—; dobro maslo pa gre od gl. 92 do gl. 100.
Zito — mlahova kupčija. — Pšenica ogerska velja gl. 11.15 do gl. 11 1/2, koruza ogerska gl. 7 1/2, do gl. 7.70.
Les — srednja kupčija, cene nespremenjene.
Seno — dobro obratjana. Dobro konjsko gl. 1.60 do gl. 2.—, volovsko gl. 2 do gl. 2.40.

Borsno poročilo.

Borsa jako mlahova, tudi kurzi postali so slabši, v obče malo prometa.

Dunajska borsa

dne 1. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	78	gl.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	»	75	»
Zlata renta	98	»	90	»
5% avst. renta	93	»	20	»
Delnice narodne banke	838	»	—	»
Kreditne delnice	294	»	50	»
London 10 lir sterlin	120	»	—	»
Napoleon	9	»	52	»
C. kr. cekini	5	»	66	»
100 državnih mark	58	»	50	»

Poslano.

Ker »Soča« v svojej štev. od 1. junija ni mojemu pozivu v »Edinosti« v štev. od 30. maja jasno brez ovinkov odgovorila, ampak po starej navadi, kakor bi se svetlobe bala, le okolo tavalja in ne izrečno povedala, da ona tudi mene mej grajenca všteta, radi tega s tem le izrečem, da odgovorim v »Edinosti« v številki od 9. t. m. na njen nesramen napad ter dokazem, da »Soča« ima namere mene po nepravilnem načinu ogrediti in počerniti pred slovenskim narodom sploh in posebno pa pred mojimi sorojaci, Kraševci, da bi gotovo dosegla svoje sebične namene, katere »Soča«, kakor poznano, drugim potem doseči ne more, nego da vporablja vsako še tako slabo sredstvo.

Sežana, 2. junija 1883.

R. Mohorčič.

Razglas.

Podpisani orglarski umetnik se priporoča vsem prečestitim cerkvenim predstojništvom in slavnemu občinstvu za popravilo in ubiranje orgelj, klavirjev in harmonijev. V svoji stroki dela uže mnogo let, in je na Slovenskem in Hrvaškem popravil preko 40 orgelj, ter ima o tem mnogo izvrstnih pričeval. najzadnje od preč. cerkvenega predstojništva v Tomaju. — Stanuje v Trstu, via Ghega št. 11. v 4. nastropju.
 (2-1) **Anton Pleskovič.**

Naznanilo.

Fran Geržina, posestnik v Slavini blizu Prestranka v postonjskem okraju naznanja, da ima 500 zvezkov (bal) dobrega, trdega pivškega **sena za krave, vole ali konje na prodaj**, in to po najnižji možni ceni, namreč 100 kilogramov postavljenih na kolodvor sv. Peter, za 4 gl. 80 kr.

Mirodilnica (drogerija) G. B. Angeli

s tovarno šopkov
odlikovana na kmetijsko-obrtniške razstavi v Trstu l. 1882.

Velika zaloga

barv mljetih na olje in naravnih, firnežev vsakovrstnih angleških, francoskih in domačih, povlaka ameriška za čistiti parkete, da se precej svitile, kakor tudi barvenih firnežev za sobna tla.

Zastopstvo in zaloga imenitnega firneža za kočije od
A. LEFRANC iz Pariza in Florence.

12-1

Proda se, ali pa v najem se da

ena hiša v najboljšem stanu z 5. sobami, dvorano, kuhinjo, kletjo, hlevom, poleg hiše je velik vrt z vodnjakom, v katerem je vedno najboljša voda. — To posestvo je v bližnji vasi Log-Ricmanje, kder bo šla mimo tudi železnica Herpelje-Kozina-Trst. Za pogoje in razjasnila obrniti se je na

G. B. ANGELI
mirodilnica (drogerija) na lesnem trgu v Trstu. 4-1

Nič več kašlja

10-8 **Prsni čaj**
napravljen po lekarničarju
G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47
ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldov.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pife za prestenje života in proti madroni iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem trupu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. **Ena škatlja velja 30 soldov.**

Plaster in tudi tinktura proti kurjim očenam in debelej koži — cena 3 plaštov za kurja očesa 20 soldov — **Ena steklenica tinktura 40 soldov.**

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofolotti in Pontoni.
V tej lekarni govori se tudi slovenski.

IVAN AMHAUSER

fabrikant vsakovrstnih šopkov in krtač
po najnižjih cenah,
odlikovan na tržaški razstavi z srebrno medaljo
V Trstu, Via delle Beccherie Nr. 1392-1.

KAROL LUDWIG

fabrikant vsakovrstnih šopkov (pinzeljev) in krtač
v Mariboru — na Štajerskem
Tovarna: Allerheiligengasse N. 14 — Prodajalnica:
Herrngasse N. 1. 12-6

Kedor hoče, dobi cenike. Naročbe na omenjene izdelke prejema g. Amhäuser. Via delle Beccherie N. 1392-1.

Kraljica vsih lekov.

Deset let velikanskega uspeha, čudodelne zdravilne moči, je ta lek dobro poznan ne le v cesarstvu avstrijsko-ogerskem, ampak tudi na inostranskem.

Jako po ceni, je znak dobrodelnosti in pomoči v človeškem trpljenju in se nahaja v kajžici ubože, kakor tudi v palači velikega bogatina.

Spremljevana po priporočbah najučenejših zdravnikov, in po neskončnem številu spričeval, se odlikuje zaslužno mej tolikimi zdravili, o katerih tako pohvalno govore četrti strani časnikov.

Kraljica vsih lekov je **Franz'sche Essenz**, napravljena po **Gabrielu Piccoliu**, lekarničarju v Ljubljani, kateremu se pošiljajo naročbe, in katere se izvršujejo točno proti povzetju.

Gosp. G. Piccoli, lekarničar v Ljubljani.

Podpisani spričuja čisto resnico, da je tinktura Franz'sche Essenz spoštovanega gosp. Piccoli-a, lekarničarja v Ljubljani visoko obratjana od mnogih bolnikov tudi drugih bližnjih far zaradi nje čudodelne in hitre moči in nenavadnega uspeha, tako sicer, da ga ni dneva, da ne bi prišel kak bolnik k njemu v Fianono in ga prosil, naj mu pro-ja kako steklenico te čudodelne esence, katero on vedno ima pri rokah za svojo in rabo družine.

Fianona 3. oktobra 1882.
Anton Tolassich, župnik-kanonik.

Uže mnogo časa zdravim mnoge bolnezi z najboljšim uspehom le s čistili. Predpisujem tudi Vašo Franz'sche Essenz, katera razun nje znane uspešnosti, ima tudi prednost, da prouzročuje obilna izpraznenja brez da bi kaj dražila črevesje.

Trst v oktobru 1882.
20-4 **Dr. Pardo**, praktični zdravnik.

Ustanovljeno 1787.

Albert Samassa

c. kr. dvorni zvonar
fabrikant strojev in gasilnega orodja
v Ljubljani.

Ubrani zvonovi z upravo.

Vsake sorte gasilnice izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. Hidroforni vozovi za vodo, vrtno škropilnice kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare.

Crkveni svečniki in druge priprave iz bron.
Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za drozganje, za gnojnice, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litega in kovanege železa s pritekline, mehovi iz kopolnne in gumija itd. — po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke. 12-5

22. svetilnj.

Neve zboljšani popolnoma
varni brivni aparat.

Dosedaj nedosežen in tako popoln, da daje vakteremu popolno gotovost; s čem je vsakemu tudi brljenja nezmožnemu mogoče, da se obrlje hitro in z dosedaj nepoznano gotovostjo pred vsako nevarnostjo. (Da bi se kedo vrezal, ali na kak drug način kožo poškodoval je vsled posebne konstrukcije aparata popolnoma nemogoče). Cena enega komada 3 gl.; izredno finega 4 gl.

Popis se slikami se doda vsakemu aparatu brezplačno. Agentom in prodajalcem po fabriških cenah. Odpošilja se proti predplačilu ali proti povzetju. Le nepredno se dobi ta aparat pri **Klingl & Baumann, Dunaj, I., Tegetthoffstr. št. 3.**

NB. Sviri se pred porajenjem; vsak komad našega na novo zboljšanega popolno varnega brivnega aparata ima našo varnostno znamenje (K. & B. Wien.) (5-2)

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje.

po dr. Maliču.

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živecih, otekline, otrpele ude in hite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvetu zoper trganje po dr. Maliču« s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

(Varstvena znamka).

Planinski želiščni sirop kranjski,
izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,
najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožno izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,
najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne kroglice, c. kr. priv.,
ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, s kaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj. 20-18

Naročila iz dežele izvrše se takoj
v lekarni pri „samorogu“
Jul. pl. Trnkóczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.